

EL FACTOR HUMÀ
NELSON MANDELA
I EL PARTIT DE RUGBI
QUE VA CONSTRUIR UNA NACIÓ
JOHN CARLIN

LLIBRES LA RESSENYA
El factor humà, de John Carlin:
"El lector no pot sinó restar admirat (positivament commocionat) pel que llegeix" / 1

ENTREVISTA AMB ANTONI FURIÓ:
"Fuster tenia consciència d'escriure per publicar" / 3

Amb bones paraules

Per GABRIEL BIBILONI

«El rebuig de l'esguerrat puesto i la inviabilitat de post són avui fets totalment irreversibles. Crec» / 6

CINEMA *El curiós cas de Benjamin Button*:
"Interessant reflexió sobre l'inexorable pas del temps i sobre el valor o la condemna de ser diferent" / 7

L'ESPÍRIT

ZONNCULTURNL

Després de passar vint-i-tres anys tancat a la presó per haver lluitat per la llibertat i la dignitat dels negres contra "la injustícia èpica" de l'*apartheid*, Mandela hauria tengut raons suficients per clamar venjança, s'hauria pogut aprofitar del seu carisma i de la seva legitimitat moral per fer pagar a la minoria blanca tot el mal que havia perpetrat contra la majoria negra. Però va fer tot el contrari

tit de la responsabilitat patriòtica, i després va convèncer a la població negra perquè secundés l'entusiasme dels *afrikaners* per la selecció nacional de rugbi, que fins aleshores consideraven un esport de blancs, "l'*apartheid* en xandall". Mandela va prevenir que compartir la passió per l'equip seria una manera de començar a compartir la passió pel país.

NELSON!, NELSON, NELSON! Mandela, un Maquiavel de la bondat

Text: **Pere Antoni Pons**
dantesllobina@hotmail.com

A *El factor humà*. Nelson Mandela i el partit de rugbi que va construir una nació, el periodista John Carlin reconstrueix els esdeveniments que van fer que la Sud-àfrica podrida per les polítiques diabòliques de l'*apartheid* es convertís, en un període de temps inconcebiblement breu (entre el 1985 i el 1995), en un règim democràtic que va aconseguir deixar enrere -amb traumes i dificultats, però sense la violència massiva d'una guerra civil- els conflictes racials sanguinaris que l'havien assolada durant dècades.

Si aquest llibre fos una novel·la, el lector s'indignaria per la facilitat amb què l'autor ensucra la seva ficció: ¿com pot pretendre que em resulti creïble un personatge -Mandela- tan intel·ligent i astut i alhora tan benèfic i magnànim, tan dúctil en la seva estratègia política i tan inflexible en la generositat del seu objectiu?, ¿com vol que m'empassi que un

país en què durant anys i més anys la població blanca -els *afrikaners*- sistemàticament ha sotmès, maltractat i enfonsat en la més absoluta abjecció la població negra, motivant-ne l'afany de venjança i l'odi i el rancor, gairebé de la nit al dia passi a ser un país unit en la diversitat?

Com que aquesta no és una obra de ficció, però, sinó un assaig elaborat a partir dels testimonis de molts dels protagonistes de la mateixa història -el propi Mandela, els seus carcellers i els seus guardaespalles, els líders negres i també els més alts comandaments del sistema de l'*apartheid*-, el lector no pot sinó restar admirat (positivament commocionat) pel que llegeix. A cada parell de pàgines, queda retut davant d'uns episodis d'un simbolisme i una emotivitat desbordants, que el trasbalsen fins a les llàgrimes. Perquè *El factor humà*... entreté i exalta, interessa i ensenya, però sobretot -sobretot- purifica, ja que és la crònica d'uns fets verídics en què, per dir-ho amb paraules de Lincoln, els millors àngels de l'ésser humà van derro-

tar els seus pitjor dimonis.

Tal com Carlin deixa clar d'entrada, gran part del mèrit d'aquesta proesa sud-africana correspon a Nelson Mandela. Després de passar vint-i-tres anys tancat a la presó per haver lluitat per la llibertat i la dignitat dels negres contra "la injustícia èpica" de l'*apartheid*, Mandela

La final de la Copa del Món de Rugbi que el 1995 es va celebrar a Sud-àfrica va segellar el procés d'unificació nacional: blancs i negres acabaren omplint els carrers i celebrant junts la victòria

Nelson Mandela entregant la Copa del Món de Rugbi del 1995 a Francois Pienaar, capità dels Springboks

hauria tengut raons suficients per clamar venjança, s'hauria pogut aprofitar del seu carisma i de la seva legitimitat moral per fer pagar a la minoria blanca tot el mal que havia perpetrat contra la majoria negra. Però va fer tot el contrari: va aplacar la ràbia -comprensible- dels seus seguidors i, a més, va oferir als *afrikaners* una oportunitat perquè es poguessin redimir, perquè expiessin el seu passat tenebrós.

La manera com ho va aconseguir demostra la talla moral i l'envergadura política de Mandela. Talment un Maquiavel de les bones intencions, o un Macbeth de la pura bondat, primer va guanyar-se la confiança dels seus antics enemics mortals i va inculcar-los un fort sen-

La final de la Copa del Món de Rugbi que el 1995 es va celebrar a Sud-àfrica va segellar el procés d'unificació nacional: blancs i negres acabaren omplint els carrers i celebrant junts la victòria. Un dels moments més impactants del llibre és el que relata com, minuts abans de començar el decisiu partit, Mandela, ja president, va sortir equipat amb la camiseta oficial del combinat sud-africà enmig de l'estadi, ple a vessar d'espectadors blancs que només un parell d'anys abans -intoxicats per la propaganda del règim- el consideraven encara un terrorista malèfic, i va ser aclamat per la multitud enfervorida: "Nelson!, Nelson!, Nelson!". Impressionant.

El factor humà... és una altra mostra excel·lent d'aquells tipus d'assaigs, densos de contingut i escrits amb potència de prosa exacta, que els anglosaxons saben fer tan bé. En aquest cas concret, es tracta d'un assaig polític-històric que es llegeix amb la tensió expectant d'un *thriller*, que fa vibrar com una epopeia, i que commou com un drama amb final feliç.

El factor humà. Nelson Mandela i el partit de rugbi que va construir una nació
John Carlin / Traducció de Pere Núñez
Editorial La Campana, Barcelona, 2009
376 Pàg / 20 €